

Sygn. akt V KO 93/22

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **A. C.**,
oskarżonego z art. 286 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 26 października 2022 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Grudziądzu
zawartego w postanowieniu z dnia 16 września 2022 r., sygn. II K 735/19,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 września 2022 r. Sąd Rejonowy w Grudziądzu wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, to jest Sądowi Rejonowemu w Lublinie, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że oskarżony A. C., który zamieszkuje na stałe w L., po wniesieniu sprzeciwu od wyroku nakazowego w dniu 30 grudnia 2019 r. (k. 201) systematycznie przedkłada kolejne zwolnienia lekarskie, zaświadczające o braku możliwości stawiennictwa na rozprawę przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu. Zaznaczono, że sąd dwukrotnie już zasięgał opinii biegłych psychiatrów dr. n. med. D. J. i lek. I. J. (k. 257-260v., 354-357v.), które każdorazowo wskazywały, że oskarżony może brać udział w rozprawie i prowadzić obronę w sposób rozsądny i samodzielny. Podniósł też, że procedował dotychczas

na 13 terminach rozprawy, przeprowadził w całości postępowanie dowodowe, zaś oskarżony nie składał żadnych wniosków dowodowych. Każdorazowo jednak przedkładał (przesłane mailowo w dzień rozpraw bądź w dzień poprzedzający ją) zwolnienie lekarskie wystawione przez lekarza rodzinnego bądź ostatnio przez lekarza psychiatrę wskazując, że chce wziąć osobiście udział w rozprawie i aktywnie skorzystać z przysługującego mu prawa do obrony. Sąd przesłuchał w drodze pomocy prawnej lekarza psychiatrę M. Z., który wskazał, że zwolnienia lekarskie wystawia oskarżonemu z uwagi na deklarowane przez niego myśli samobójcze i zgłaszaną obawę, że w drodze do Sądu Rejonowego w Grudziądzu może spowodować wypadek samochodowy, w którym mógłby ucierpieć on i postronne osoby (k. 450-450v.). W tych okolicznościach sąd uznał, że przekazanie sprawy do rozpoznania sądowi równorzędnemu w miejscu zamieszkania oskarżonego da realne szanse udziału oskarżonego w rozprawie przed tym sądem i skorzystania przez niego z przysługującego mu prawa do obrony, a w rezultacie rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego w Grudziądzu przedstawiona Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 37 k.p.k. nie zasługiwała na uwzględnienie.

Okoliczności, na które powołuje się Sąd w swym wniosku, nie uzasadniają przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. W uzasadnieniu postanowienia Sąd koncentruje się na tym, że stan chorobowy oskarżonego uniemożliwia mu stawienie się na rozprawie przed sądem grudziądzkim (oskarżony mieszka w L.). Pomijając kwestię, że uczestnictwo w rozprawie i realizowanie prawa do obrony na tym forum procesowym nie jest obowiązkiem oskarżonego (art. 384 § 1 zd. pierwsze k.p.k.), zaś ani sąd, ani przewodniczący nie uznali obecności oskarżonego A. C. na rozprawie za obowiązkową (art. 384 § 1 zd. pierwsze k.p.k.), należy podkreślić, że powołane w uzasadnieniu postanowienia z dnia 16 września 2022 r. argumenty nie przemawiają za zastosowaniem instytucji procesowej tzw. właściwości delegacyjnej, stanowiącej odstępstwo od reguły rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy (art. 31 § 1 k.p.k.). Jeśli chodzi o stany suicydalne oskarżonego na które wskazuje świadek psychiatra lek. med. M. Z. (cyt.: „pacjent wykupił ubezpieczenie celem popełnienia

samobójstwa. Mnie chciał zrobić beneficjentem tego ubezpieczenia. Pacjent dodatkowo stwierdził, że największe odszkodowanie otrzyma za śmierć w wypadku komunikacyjnym. To było głównie powodem, że wystawiłem mu zwolnienie lekarskie, bo nikomu nie życzę by był w tym drugim samochodzie i nie chciałbym mieć nikogo na sumieniu” *k. 450v akt, t. 3*), to niezależnie od pewnych zastrzeżeń odnoszących się do obiektywizmu tej diagnozy, nasuwających się na tle niecodziennej intencji ustanowienia lekarza beneficjentem umowy ubezpieczenia oskarżonego, to zapatrywanie, że stanowią one trwałą przeszkodę dla stawiennictwa oskarżonego w postępowaniu jurysdykcyjnym prowadzonym przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu, których nie da się inaczej usunąć aniżeli przez przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, bliskiemu ze względu na siedzibę miejscu zamieszkania oskarżonego A. C., jest — jak się zdaje — efektem pewnego rodzaju nieporozumienia.

Okoliczności sygnalizowane przez lekarza psychiatrę m. in. w toku przesłuchania w drodze pomocy prawnej na posiedzeniu przed Sądem Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 9 lutego 2022 r., uniemożliwiałyby oskarżonemu stawiennictwo na rozprawach przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu i osobiste realizowanie prawa do obrony w postępowaniu sądowym jedynie przy założeniu — niekorespondującym z powszechnie znanymi realiami życia codziennego — *w y ł ą c z n o ś c i* osobiście wykonywanego transportu samochodowego na terenie Polski. Podróż z Lublina do Grudziądza w warunkach dużego państwa europejskiego, cywilizacyjnie wysokorozwiniętego (również pod względem różnorodności dostępnych konsumentowi typów infrastruktury transportowej) nie jest przecież jedynym możliwym sposobem dotarcia oskarżonego na rozprawę do Grudziądza. Skoro rzeczywiście chce on aktywnie uczestniczyć w postępowaniu jurysdykcyjnym i rozprawach przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu, zaś podnosi się, że prowadzenie przezeń samochodu na trasie Lublin-Grudziądz mogłoby narazić innych uczestników ruchu drogowego na niebezpieczeństwo wynikające ze stanu psychicznego oskarżonego (okoliczności wskazane przez lek. M. Z.), to należy być może zasugerować podsądnemu inną strategię logistyczną i wybór alternatywnego środka transportu. Dotarcie do Grudziądza nie jest przecież możliwe jedynie samochodem prowadzonym przez oskarżonego. Sąd pierwszej

instancji bacząc na to, by oskarżony mógł wykonywać uprawnienie do osobistego uczestnictwa w postępowaniu jurysdykcyjnym i respektując jego prawo do obrony — powinien podać pod jego rozagę możliwość skorzystania z konkurencyjnych środków komunikacji, które umożliwiłyby mu pełną realizację woli aktywnego prowadzenia obrony w postępowaniu karnym przez osobiste uczestnictwo w rozprawach.

A. C. winien rozważyć możliwość wyboru innych, alternatywnych środków transportu, dzięki którym mógłby zrealizować zamiar stawienia się przed obliczem Sądu Rejonowego w Grudziądzu. Przykładowo — skorzystanie przez oskarżonego z zielonego transportu zbiorowego (połączenia środkami transportu szynowego, komunikacja autobusowa) bądź też — nawet — powierzenie roli kierowcy innej osobie, skutecznie wyeliminuje ryzyko dla osób trzecich związane z prowadzeniem pojazdu przez oskarżonego, który — w opinii lekarza psychiatry podatny jest na myśli samobójcze mogące potencjalnie ujemnie wpływać na bezpieczne prowadzenie przezeń pojazdów mechanicznych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[as]